

Univerza za tretje življenjsko obdobje **32** let

Ob podelitvi občinskih priznanj

Že polnih dvajset let tječe, tječe bistra voda. Čestitke za občinsko priznanje Ilirska Bistrica, junij 2015

Spominska plaketa občine, priznanje za polnih dvajset let uspešnega dela za kraj ter širše, je bila podeljena *UTŽO Ilirska Bistrica*. Načelom vseživljenjskega izobraževanja je UTŽO Ilirska Bistrica sledila ves čas. Tistim, ki so se že upokojili, tako omogoča, da živijo dejavno in ustvarjalno, da sodelujejo v oporo sebi, kraju in lokalnemu razvoju. Društvo medse sprejema tudi mlajše in tako nevsiljivo goji medgeneracijsko sodelovanje. Novo znanje, nove veščine, ohranjanje kulturne dediščine, razvijanje novih umetnostnih in kulturnih dejavnosti privabljajo - kljub krizi, ali nemara tudi zato - vse več članov. (Povzeto po oceni Komisije za mandatna vprašanja, volitve in imenovanje Občine Ilirska Bistrica). Plaketo je iz rok župana *Emila Rojca* sprejela *Nevenka Tomšič*, predsednica UTŽO Ilirska Bistrica. Čestitamo! (Vir: Marija Gaberščik)

Foto: Alenka Gabriela Čeh

Na univerzi človek dobi, kar želi, hoče in zmore

Ljubljana, 30. september 2015

V prostorih Mestne knjižnice Ljubljana se je odvil slovesen uvod v novo 32. študijsko leto Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje ob navzočnosti delegacije Terske doline, Dejana Crneka, podžupana Mestne občine Ljubljana, Metke Zupanek, predsednice UTŽO Domžale, študentov in mentorjev UTŽO Ljubljana. Scenarij prireditve in izvedba so pripadli študentom (France Stražar, Vida Vilhar Pobegajlo, Milena Majzelj). Ubesedili so spoznanja o tem, kaj jim univerza pomeni in omogoča. »Na univerzi človek dobi, kar hoče, pričakuje, zmore«, je dejala študentka Mirjam Bevc Peressutti, ki spada med tiste študente UTŽO, katerih starši so že pred desetletji sedli v njene klopi. Skupina *Beneške korenine* in Igor Černo so občinstvo popeljali v govorico in melos Terske doline v Beneški Sloveniji (Pleši pleši roža ma od doline do doline). Leta 1910 je tu govorilo slovensko 469 družin, danes le 15? A med Terjani so zmeraj bili tudi 'Čedermaci' kot dr. Viljem Černo in tudi zato se nadaljuje tkanje vezi UTŽO s to dolino, dediščina, ki nam jo je predala v negovanje profesorica Milena Kožuh. Sledila je otvoritev skupne razstave keramikov UTŽO Ljubljana in Domžale. (Vir: Alijana Šantej)

Glavna slovenska vrata v stolnico Sv. Nikolaja. Kipar Tone Demšar, ulitek Roman Kamšek

Že drugače razmišljam. Grem mimo stolnice, pa si rečem: "Bi šla noter."

Ljubljana, september 2015

Težnje, potrebe, vzgibi, želje, vse to se skriva v izrazu motivacija. Mentorji spoznavajo motivacijo študentov, da bolje razumejo, kako se ti učijo in jim pri tem bolje pomagajo. Kaj "žene" starejše študente v študij umetnosti na Slovenskem? Strukturiranje časa: Jaz sem šla na tretjo univerzo, da nadomestim bivši delovni čas, da se zaposlim. Vedoželjnost: Da izvem še kaj drugega. O tuji umetnosti lahko več prebereš kot o slovenski. Tule pa vidiš, kaj se je tu dogajalo. Slovenskega pa malo poznamo. Osebnostna rast: Da naredim nekaj zase. Mi zelo pomaga, da lahko globlje zadiham. Saj si zadovoljen v celem življenju, ampak nekaj, nekaj, tisto fino. Gremo po Ljubljani, aha, to je to, to je to, to je to. Zdaj pa že drugače razmišljam: grem mimo stolnice, pa si rečem »bi šla noter«.

Kompenzacijsko učenje: Umetnostne zgodovine se ni dalo študirati. To ni bil poklic, ni bilo štipendije, službe. Sem bil tehnik. Takrat smo vsi šli v ekonomske šole, potem pa služba. Oče mi je srednjo šolo zrihtal, tako da smo se dokopali do srednje šole. Študirat nisem mogla it', sem morala gospodinjstvo prevzet', je mama umrla. Bila sem v računovodski službi, to so bile same cifre. (Vir: Rajka Bračun Sova)

CINAGE po CINAGE-u. Vedo, kaj so in kaj niso dejavna poznejša leta

Ljubljana, 22. september 2015

Na zaključnem dogodku in projekciji so se zbrali predstavniki nevladnih organizacij, CMEPIUS-a, centrov za socialno delo, Rdečega križa Slovenije ter filmski ustvarjalci UTŽO. V filmih CINAGE ni stereotipov o starosti! Ni napačne interpretacije potreb starejših in njihovega življenja! Ni politik, ki starejše silijo v neambiciozno preživljanje prostega časa in stanje odvisnosti! Ni večnih razprav o pokojninah! Ni medikalizacije starosti!

Jutro v Sredozemlju

Lingva franka je bila sporazumevalni jezik žensk, tujcev, trgovcev Sredozemlja

Ljubljana, 24. september 2015

Okrogla miza Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje *Jezik, znanje, kultura* je potekala v Hiši Evropske unije. Popeljala nas je od Matije Čopa, "bisera kranjske dežele", poznavalca različnih skupin jezikov ter madžarščine in hebrejščine sredi večkulturnega Avstro-ogrskega cesarstva, mimo Janeza Gradišnika, jezikoslovca in "izganjalca" tujejezičnih prvin, do današnje večkulturne Evropske unije. Danes v Evropski uniji najpogosteje uporabljamo angleščino, tako kot so nekoč v Sredozemlju uporabljali lingvo franko (jezik Frankov). To je bil sporazumevalni jezik beguncev, trgovcev in žensk, preden so se naselili v rimskem cesarstvu in privzeli latinščino. Še posebno majhni narodi z malo govorcev se učimo jezikov. Teh je na svetu približno 6000, prava strast jih je primerjati! Medkulturnost bogati predvsem majhne narode, večje pa bolj preseneča (Andrej Šolar). Materni jezik je nujen korak k učenju tujih jezikov. In kaj je materni jezik? Je to, denimo, ljubljanski dialekt? Za nekatere že! Materni jezik vsekakor ni standardna slovenščina, kot bi morda mislili, tako kot pravopis ni slovnica! Pravopis je v marsikaterem jeziku lažji ali težji kot v slovenskem (Matic Pavlič). Francozi priredijo vsako leto narek na nacionalni ravni. V ogromni dvorani pišejo vsi ... vseh slojev, izobrazbe, starosti so. Brez napak ni nobeno tako zapisano besedilo (Lučka Cizelj, mentorica za francoski jezik). Zdenka Jerala je pripovedovala o svoji izkušnji rabe angleškega jezika v projektu CINAGE, Andrej Šolar pa v projektu Z menoj po mojem mestu. Lidija Bertonec se je osredotočila na tuj jezik v učbenikih, na tamkajšnjo razmerje med slovenskim in tujim jezikom, na jezikovne korpuse. Uspešno okroglo mizo nameravamo ponoviti.

Urša Kramberger na Festivalu Lupa, na stojnici Slovenske UTŽO

Človekoljubje in lasten interes nastopata v paru. Na festivalu LUPA tudi Slovenska UTŽO Ljubljana, 24. september 2015

Sejem nevladnih organizacij bil je živ, obiskovalcev veliko, kljub grozečim oblakom. Zdi se, da prostovoljstvo, značilno za nevladne organizacije, vse bolj izgublja nekdanjo stigmo delovanja, ki ne ustreza profesionalnim kriterijem. Zaposleni v tem sektorju so namreč v poprečju bolj izobraženi od tistih v zasebnem in vsaj enako kot tisti v javnem. Javne ustanove jim zaupajo vse več svojega dela. Tako so bile stojnice videti še kako profesionalne! Pa še to! Strinjali smo se, da prostovoljstvo nima dosti opraviti z zgolj »dobrim srcem«. V vsakem prostovoljstvu sta v paru navzoča dva motiva: človekoljubje in lasten interes. (Vir: Meta Žgur)

V družbi s spomeniki

Postavitev spomenikov in odkrivanje njihove simbolike, sama zase praznik Ljubljana, 29. september 2015

Iztekli so se *Dnevi evropske kulturne dediščine*, posvečeni praznovanju. Študijska skupina *Spoznajmo svoje mesto in domovino* (mentorica mag. Olga Paulič) je imela zamisel, da razišče temo *Tivoli in spomeniki, kulturna in naravna dediščina*. Posebnost? V raziskovanje in spoznavanje raziskovalnih metod starejših študentov so se po svojih močeh vključili učenci z *Osnovne šole Savsko naselje* v Ljubljani (učiteljica Silva Seliškar). Praznovanje? Ja, »praznik je, ko ima nekdo ustvarjalno zamisel«, pravi francoski filozof Gilles Deleuze. Postavitev spomenikov in odkrivanje njihove simbolike sta tako sama zase praznik. (Vir: Olga Paulič)

Boginja Justitia s simboli pravičnosti

Andragoško društvo Slovenije o izobraževanju odraslih in družbeni pravičnosti Ljubljana, 29. september 2015

Sestanek so člani izvršnega odbora društva posvetili vprašanju vključenosti ranljivih skupin v družbo ob pomoči izobraževanja njih samih in tistih, ki delajo z njimi. V pripravi je konferenca, ki naj združi andragoge in izobraževalce odraslih balkanskih dežel. Beseda je tekla o rezultatih raziskave o odnosu občin in županov do socialnega razvoja in izobraževanja odraslih. O financiranju izobraževanja odraslih. Nedopusten in neodgovoren se zdi načrt odločevalcev, da neselektivno premestijo finančna sredstva iz nevladnega v javni sektor, brez premisleka o posledicah za ustvarjeno, za državljane in področje. »V tisto, kar je dobro, kar združuje teorijo in prakso, ne posegamo«, je leta 2007 po predstavitvi Slovenske UTŽO dejal prof. dr. Soji Shiba, velika osebnost svetovnega marketinga, reformator indijskega gospodarstva, glavni svetovalec Champions for Societal Manufacturing itd. »Iz njegovih ust v božja ušesa«, so govorili nekoč. (Vir: Dušana Findeisen)

Pošljem v oblak? Ne, hvala Ljubljana, 30. september 2015

Predstavitve z razpravo bi lahko imenovali okroglo mizo Kaj prinašajo e-storitve in e-uprava starejšim v Sloveniji na Festivalu za tretje življenjsko obdobje. Z UTŽO Ljubljana se je udeležil *Robert Mlakar*, vodja računalniškega izobraževanja. Odprl je vprašanje motivacije posameznih starejših za računalniško izobraževanje, opozoril na vse večjo digitalno in tehnološko vrzel med generacijami. Pa vendar se ne zdi prav, da izhajamo iz strahu (nekaterih) starejših pred neznanim, veljalo bi izhajati iz pričakovanj do njih. Sodelujoči so predstavili digitalno poslovanje hranilnic, potrebo po živem stiku z bankirji, hranilnico kot javni prostor, kamor starejši radi prihajajo, njihovo željo, da vidijo in otipajo svoj denar. Virtualne transakcije so jim tuje, transakcije v oblaku še bolj. Občinstvu so predstavili sistem e-zdravja, e-napotnic, e-odpustnic, e-anamnez, centralnega registra pacientov. Javna uprava se prav tako digitalizira. Digitalizacija se zlagoma uteleša, večji problem pa je stik z uporabniki. To pa

je že vprašanje izobraževanja.

Collete Fellous: Pravica do različnosti

Če projekta Active 80+ ne bi bilo, bi si ga morali izmisliti Rim, oktober 2015

Če projekta Active 80+ ne bi bilo, bi si ga morali izmisliti! Starejših nad osemdeset let je vse več. V raziskavah, politikah, zavesti javnosti pa se podoba starejših danes najpogosteje razcepi na dva dela. Prvi skupini, tistim, ki so stari do 70 let, se pripiše zmožnost prispevanja družbi. Ti naj bi bili prostovoljci, varuhinje vnukov, redkeje tudi zaposleni. Te se vidi kot vir, kot tiste, ki lahko darujejo čas, znanje in denar drugim generacijam. Tiste nad 80 let pa se navadno obravnava kot pasivne, potrebne pomoči in kratkočassenja. Še več, starejši nad osemdeset so predmet raziskav, v zavest javnosti vstopijo le takrat, ko delajo v društvih. Tam delajo, ker si želijo ohraniti telesno zdravje, duševno zdravje in čustveno neodvisnost, ker želijo biti in ostati vključeni v skupnost. Biti prepoznan, potreben in priznan je v visoki starosti - in sicer - vir zadovoljstva. Kadar se od starejših nad osemdeset let pričakuje, da bodo ustvarjalni, pride do pozitivnih kognitivnih učinkov. Avtorji projekta Active 80+ načenjajo resnično družbeno vprašanje. V pripravi je učbenik za tiste, ki delajo s starejšimi v visoki starosti in podlage za sprejemanje ustreznih politik na temelju opravljenih raziskav. (Vir: Sergio Andreis v zasebnem pismu)

Več: <http://www.act-80plus.eu/>

Možgani na paši. (fr. La tête en friche, nem. Das Labyrinth der Wörter, ang. My Afternoons with Margueritte)

Humorno grenak film. Srečanje med Germainom, 45 let, (Gerard Depardieu), ki ima slabe spomine na šolo. Učitelj ga sramoti, ker ne zmore brati. Mati ga zanemarja. Zdaj je odrasel in funkcionalno nepismen. Njegovo razmišljanje, njegove asociacije prihajajo zgolj iz njegovega neposrednega okolja. Nekateri ga branijo, drugi sramotijo. Sreča Margueritto, 94 let, ki mu odkriva lepoto besed in stavkov. Prebira mu Camusovega Tujca ... Priporočamo naprednim študijskim krožkom

francoskega/nemškega/angleškega jezika.

Več: <https://www.youtube.com/watch?v=-XY2c7HCsYc>

Michel Caron: Odvetniki

Za glasilke odvetnikov in učiteljev je upokoitev lahko nevarna

Pariz, 2015

Ko se staramo, se glas spreminja, ni pa nujno, da se stara, kajti stara se le, če glasilke zgubljajo gibljivost. Glas lahko zgubi "barvo, se posvetli", lahko se zniža, postane grlen. V prvem primeru je vzrok atrofija glasilk, mišic je manj in v glasilke spustijo preveč zraka, kar naredi glas utrudljiv za poslušalce. To se rado zgodi odvetnikom, učiteljem, ki so skozi leta naprezali glasilke. Lahko pride tudi do hormonalnih sprememb, zaradi katerih so glasilke manj vlažne. Glas je pomemben za izobraževalce, saj je ogledalo bitja in duše. (Jean Abitbol: Odiseja glasu; fr. L'odysee de la voix)

Kako razvijati uspešnost starejših sodelavcev

Kako razvijati uspešnost starejših sodelavcev (nem. Erfolgspotenzial ältere Mitarbeiter: Den demografischen Wandel souverän meistern) avtorja Norberta Hermanna je razprava o vprašanju današnjih dni. Vsakdo mora prevzeti odgovornost za lastno zaposljivost (zdravje in vitalnost, samomotiviranje in upravljanje s seboj, zanimivost poklica in nove kompetence). Problematična skupina bodo v prihodnosti tisti, ki so zdaj stari 40 let in ne tisti nad petdeset. Prvi so slabo pripravljeni na daljše delovno obdobje. Do 65 ali 67 let bodo morali biti v polnem "pogonu". Nimajo časa razmišljati o prihodnosti (sluh, infarkt, psihične težave, sindrom izgorelosti). Podjetja morajo zaposlene pripravljati na samoodgovornost. Z delavci nad 45 let morajo delodajalci vsaka tri leta opraviti razgovore, da bi bili ti bolj motivirani uporabiti svoje zmožnosti, ki se medtem povečujejo.

Zrcalna pisava ... slab spomin

Drobtinice za boljše razumevanje disleksije

Ljubljana, september 2015

Ko je odrasel, je želel opisati svojega očeta. Naloga, ki si jo je zadal slaven novinar, ni bila lahka, kajti spominov ni mogel priklicati. Res nenavadno zanj, ki zmore naštetim imena vseh vratarjev nacionalnega

nogometnega kluba, a spominov v povezavi z očetom ne priključ. Kadar spusti pero na papir, se vselej nanizajo miselne povezave in privrejo na dan čudoviti spomini. Novinar ima nezmotljiv spomin za tisto, do česar ima strast, in tega je veliko: šport, film, gledališče, književnost. Čim pa omeni godrnjavega očeta, se podobe zameglijo. Vse postane le nejasen spomin. Osebe z disleksijo so močno odvisne od čustev.

Napovedujemo, vabimo

8.-9. oktober 2015, Brescia. Active Ageing, New Attitudes And Approaches

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje bo predstavila vpliv evropskih politik in pravnih mehanizmov na starost in staranje in poglede na dejavno staranje na temelju lastnih raziskav.

12. oktober 2015, Frankfurt. Predstavitve filma Nalezljivo veselje v režiji Bojane Žokalj Jesih z UTŽO Ljubljana in ekipe CINAGE na Evropskem filmskem festivalu generacij (nem. Europaisches Filmfestival der Generationen).

26.-29. oktober 2015, Ulm. Carmen Stadelhofer in Dušana Findeisen (DANET in Slovenska UTŽO) moderirata delovno skupino na temo "Capacity building and lifelong learning" (slov. Gradnja lokalnih zmožnosti in vseživljenjsko učenje).

Srečamo se v kinu

27. oktober ob 10.00, Ljubljana, kino Komuna. S filmsko predstavo Smeti se nadaljuje letošnji abonma Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje (in za izven)

Stephen Daldry, režiser filmov *Ure do večnosti*, *Billy Elliot* in *Bralec* razvije v filmu *Smeti* zgodbo o prijateljstvu otrok z družbenega dna. Najstniki mirno životarijo na smetišču brazilskega vele mesta, dokler nekega dne ne najdejo denarnice neznanega lastnika. Pogoltnim policistom in kriminalcem, ki se zgrnejo nadnje, ni mar človeških življenj, nasprotno pa otroci izkazujejo presenetljivo moralno trdnost. Ogledu filma sledi pogovor z voditeljem dr. Filipom Breskvarjem in občinstvom (študenti UTŽO).

Širimo obzorja, združujemo ljudi

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje

Če besedilo ni oblikovano in slik ne vidite, pritisnite na Pogled ali View in nato HTML.

Spletne novice slovenskih univerz za tretje življenjsko obdobje ureja Dušana Findeisen.

Če novic ne želite več prejemati, to sporočite na naslov univerza3@siol.net